

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica. XII. post trinitatis. II. Sermo CVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

prohibiti sūt. Aliquādo vero ppter bonos
 auditores datur sermo doctoribz etiā ma-
 lis. Sicut ponif de phariseis. quozuz do-
 ctrinam christi fecit audiri. Aliquādo ve-
 ro propter docētium z audientū iustifica-
 tionem bonis doctoribz datur sermo. vt z
 ipi per meritum crescant. et auditores eo-
 rum intellectu et vita proficiāt. Istud pa-
 ter de apostolis. quibz in mūdū vniuersuz
 zc. Aliquādo vero quia neqz hi digni sunt
 accipere quibz sermo doctrine proferat. ne-
 qz illi doctrine verbū proferre qui locū do-
 cendi tenent. predicatiōis sermo tollitur.
 vt vtraqz pars districte iudicet. Istud pa-
 ter in Deli q ad corripēdos filios verbū
 eruditionis nō habuit. qā eius negligētia
 et filiorū exagebat vita vt cum eis et popu-
 lus caderet. et archa dñi capta ad allophi-
 los transfret. Dicit autē Gregori⁹. Q ma-
 gna dei omnipotēris gratia est. cum inique
 agentibz dur⁹ a doctoribz sermo increpati-
 onis proferatur. Quo cōtra de reprobis di-
 citur. Aris quasi mur⁹ neqz quasi vir ob-
 iurgans. Delinquētes em iurgasset. si di-
 gni ipsa gratia obiurgatiōis fuissent. Et qz
 ista sunt dubia. ideo cuz ignoremus ppter
 quid datur sermo nobis interdū vt predi-
 cemus. nō superbiam⁹ sed humiliemur. ne
 forte ipsa gratia sermonis nō nobis sz au-
 ditozibz collata sit. Et quādo nō possum⁹
 loqui. auditores mīme nos diiudicent. ne
 forte nō ex nostro sed peccato audientium
 minime loq possimus. Hec Gregorius.
 Nos igitur fratres si curari a peccatis cu-
 pimus. oculos mētis nostre ad deum cum
 gemitu erigam⁹. q̄tinus surditatē z muri-
 tatem culparū nostrarū euadentes. tandē
 possem⁹ auribz cordis et lingua mētis do-
 mini vocem audire z laudare hic p gratiaz
 et in futuro per gloriā. qd nobis prestare
 dignetur pater e fili⁹ z spū sanctus.

Dominica XII. post trinitatis. II. Sermo CVII.

Bene omnia fecit
 b. Parci. vii. Sicut dicit Isido-
 rus libro. i. de summo bono in
 principio. Deus est summū bonum. cetere
 vero creature bone sunt. nō tamē bonum
 sunt. eo qz mirabilia sunt. Quid igit mirū

qz de do dicit. bene omnia fecit. cum ex sum-
 mo bono mala procedere nō possunt. De-
 us em est lux bonitatis. z tenebre in eo nō
 sunt vlt. i. Johis. i. Et ideo tale bonū nul-
 lo viciari potest. cetera vero omnia bona ex
 ipō sunt. Fecit igit omnia summa sapiētia.
 et summa bonitate eadem conseruat. fecit
 inquā ea vt essent. et hoc ipm esse earuz bo-
 num est. Nam vt dicit Aug⁹. in libro de ve-
 ra religione capit. xx. Ip̄m quāritatiqz esse
 bonū est. qā procedit ab illo summo bono.
 qd summe bonū est. Vñ fm ipm. z si sit ali-
 qd minimū bonū. tamē bonū est. qā ex deo
 est. Nam omne bonū aut est deus. aut ex deo
 est. ergo ex deo est etiā minimū bonū. Hec
 Aug⁹. Et qā vt dicit Aug⁹. in libro supu-
 rationū parte. iij. Deus est vera z summa vi-
 ta. a quo z per quem omnia viuūt q̄cunqz be-
 ne viuūt. deus est pulchrū bonum a quo z
 per quem et in q pulchra et bona sunt om-
 nia. ideo nō immerito cōcluditur q omibz
 dedit esse. et bonum esse. et pulchrū esse.
 ac per hoc fateri oportet. qz p̄fecta sunt
 eius opera vt dicit Deuter. xxxij. nec a bo-
 no potest esse quicqz mali. eo qz intra salua-
 toris testimonū nō potest arbor mala fru-
 ctus bonos facere. nec arbor bona fruct⁹
 malos. Mathei. vij. Recte igitur turbe
 admirantes bonitatem dei in eius opri-
 bus dicunt. Bene omnia fecit. Verito au-
 tem hoc turbe confitentur de christo circa
 operatiōem miraculozuz eius. Nam licet
 omnia bene fecit. ea in esse producendo et
 creando. nō tamen ita admirabilis appar-
 it sicut in operibus reparationis. eo qz fm
 Augusti. super Johem. illa opera creatio-
 nis quo totum mūdum cōdidit et admini-
 strat assiduitate vlnertit. propter quod vi-
 cit Hugo libro. iij. de archa Hoc capit. v.
 qz quia mens humana visibilibus assueti
 nescit tam cito ad inuisibilia zsurgere. ideo
 voluit ip̄e etiam quedaz visibilibz exhibe-
 re miracula. in quibz nostrū affectum eruz-
 diret. et suam nobis caritatem cōmenda-
 ret. Hec autem sunt illa specialiter que ad
 reparationem hominis pertinēt. Plas que
 ad conditiōem seu creationem facta sunt.
 magnam nobis opificis potentiam indi-
 cant. ea vero que ad redemptiones homi-
 nis facta sunt. precipue ad caritatem spec-
 crant. Decenim operatus est christus. vt
 qualem haberet erga nos dilectionē ostē-

Dominica. XII. post trinitatis

deret et nos ab amore mundi huius ad amorem suum reuocaret. Decille. Quia igitur curatio infirmitatum et amorio defectuum in languidibus. surdis. mutis. claudis. cecis. et aridis. quibus christus sanitatem exhibuit. opus magne caritatis et pietatis dei erga hominem peccatorem aperte ostendebat. non valentes turbe contineri a laude dei in quendam prius stuporem et ammirationem conuerse dicunt. Bene omnia fecit. In quibus verbis tria tanguntur ad commendationem diuine bonitatis. Primo namque describitur eius omnipotentia qua cuncta creauit. Cum dicit. Omnia. Secundo eius sapientia. per quam omnia gubernat et regit. Cum dicit. fecit. Tertio ipsius benignitas et misericordia per quam omnia reparauit. cum addit. bene. In primo ostendit patris virtutem et magnificentiam. In secundo sagacitatem filii dei. In tertio spiritus sancti exuberantem demerentiam etc.

¶

Dixi primo quoniam in verbis primis describitur diuine bonitatis omnipotentia qua cuncta creauit. in quo ostenditur dei patris virtus et magnificentia. Magnitudo enim potentie mensurat secundum magnitudinem operis. Unde quantum est opus factum ab aliquo. tanta est potentia. quia ergo deus infinitam potentiam ostendit creando omnia ex nihilo. ideo dicit esse magnus in potentia. Tanta enim est potentia dei in puluere quod ea intellectus humanus non potest comprehendere. ut dicit Alexander nequa. Et si sic est infinita potentia in puluere vel in arbore qui est in sole. quanta est in toto celo et tota terra. Quis sufficit cogitare. Decigitur dei potentia sic creauit omnia bona in suo esse. ut nihil mali culpe creauerit. quia de eo dicitur. Vidit deus cuncta que fecerat. et erant valde bona. Sed cur fecit ea ita bona et ita magna. nisi ut dicit Isidorus libro primo de summo bono cap. iij. ut consideremus magnitudinem eius et ex paruis magnis. et ex visibilibus inuisibilia. et ex pulchritudine factorum factor et creator cognosceretur. Unde sicut ars in artificem retorquet laudem. ita rerum creator per creaturam suam laudatur. et quanto sit excellentior et ipsa operis conditio monstratur. Ex pulchritudine enim circumscribere creature. pul-

chritudinem suam que circumscribi non potest. facit deo intelligi. ut ipsis vestigijs bono ad deum reuertatur quibus auersus est. ut quia per amorem pulchritudinis creature a creatoris forma se abstulit. rursus per creaturam et eius decorum ad creatoris pulchritudinem reuertatur. Decille. Florater autem dicit propheta. Vidit cuncta que fecerat. et erant cuncta bona. Creatura enim singularis quilibet tamen bona est in se. sed vniuersae creature simul sumptae et considerate in se valde bone sunt. quia secundum Isidorum libro primo de summo bono cap. viij. Et membra singula corporis licet sunt bona. tamen maius bonum faciunt dum singula in vno corpore pulchro et apto consistunt. Decille. Sed diceret quis. Ex quo deus fecit creaturas bonas. unde ergo venit malum in creatura et precipue in homine. quo viciata est humana natura. aut quare sic male viciata est et illa bonitate in qua creata est non persistit. Ad quod bene responderet beatus Augustinus in libro de vera religione cap. xx. Omnia que viciantur bona sunt. quia ipse viciatum et mors malum sit. ipsum ergo viciatum malum est. quod generatum est in natura hominis bona. Nam dicit Augustinus in libro Enchiridion cap. xij. Nihil aliud est corruptio quam boni exterminatio. ex bonis igitur mala orta sunt. Quomodo autem orta sunt mala ex bonis ostendit triplici exemplo. Primo exemplo aque. Nam ut dicit Augustinus in libro de vera religione cap. xxij. Aqua malum non est nec animal quod in aere vituit. Nam substantie sunt. sed malum est voluntaria precipitatio in aquam. et suffocatio quam merisus homino patitur. Secundo idem exemplificat in stillo ferro. Stilus ferrens alia parte qua scribamus. alia parte qua deleamus a fabro factus est. et in suo genere pulcher ad usum nostrum accommodatus. Et si quispiam ea parte scribere qua deleat et ea velit delere qua scribitur. nullo modo stilum malum dicimus. sed ipsum factum scribentis iure vituperatur. Tertio ostendit idem solis exemplo quia si quis meridiana solem intueatur repositi oculi turbabuntur. Ideo aut sol malus erit. aut oculi. nullo modo. sunt enim substantie. sed malum est inordinatus aspectus. et ipsa que sequitur turbatio. quod malum non esset si oculi congruenter lucem aspicerent. Ex his igitur infert Augustinus quod viciatum

y z

primū rationalis anime non est aliud nisi
 volūtas faciendi ea q̄ verat sumā et intima
 veritas. q̄d tūc fit fm̄ eum ibidem. quādo
 anima rationalis diligit illud bonū quod
 infra ipam ordinatū est. et per hoc conclu
 dit q̄ actus diligendi creaturā huiusmo
 di est ipm̄ peccatū. et hoc malū est. nō autē
 illa res est malū. sed malū fuit circa eaz di
 uini p̄cepti transgressio. Propter q̄d di
 cit idem ibidez cap. xxij. Q̄ om̄is corpo
 rea natura. si tantūmodo possideat ab ani
 ma q̄ diligit deū bonū est in infinitum. et si
 anima recognō creatore ipi vni se subie
 cerit. et cetera propter eū subiecta sibi esse
 p̄senserit nullū malū anime erit. Quare
 asit domin⁹ sic permisit bolez viciare natu
 ram suaz et non cōseruauit eū in illa boni
 tate qua eū creauit. dicit Bernard⁹ in lib.
 de libero arbitrio Q̄ de⁹ non creauit ideo
 hominē vt peccaret. sed vt gloriofior appa
 reret si non peccaret cū peccare posset. Si
 cur miles bellare permittitur et arma su
 mere. nō vt se occidat vel moriatur. sed vt
 victoriā obtinens coronā haberet. Nec il
 le. Ex his iam colligūtur duo dicta memo
 ric digna. Primū est q̄ malū non est a deo
 formatū. tam in angelo malo q̄ in homie
 primo. Nam licet deus creauit et formauit
 angelū bonum. non tamē formauit ange
 lum malū. s; tūm creauit. Similiter de ho
 mine dicendū est. Istud patet per Isido
 rū libro. j. de summo bono cap. viij. vbi ex
 p̄esse dicit. bonos angelos non tūm crea
 uit. sed etiā formauit. malos vero creauit
 tūm. sed non formauit. hoc et de hominibz
 accipiendū est. Secūdo ex hoc elicitur q̄
 licet malū a deo nō sit creatū nec formatū.
 tamē a diabolo nō est creatū sed inuentū
 Sicut dicit ibidem Isidorus cap. ij. Et
 hoc iā patet q̄ malū est nihil. quia sine deo
 est factum. cū deus malū non fecit. permi
 sit autē deus malū vt ex contrarijs malis
 bone nature decor emineret. Et hoc con
 cludit Isidor⁹ q̄ creatura om̄is et nostro
 bonorsu bona. et malo mala dicit. Reuer
 tamur tūm iam propositū a quo modicū dis
 gressi sumus. et vidēam⁹ diuinā bonitatē
 quā ostendit in sua potentia creando om̄
 nia propter hominē. Nam pro cōseruati
 one hominis om̄ia facta sunt. Fecit enim
 deus celūz empireū. vt ibi habitares. fecit
 celū aquenū. vt ibi feruorē celi sideret tem

peraret. fecit celū stellarū. vt per generatio
 nē quā causat multiplicari posses. fecit so
 lem. vt diē tibi faceret. fecit lunam et stella
 ne nocturne tenebre te grauarent. fecit ig
 nem ne a frigore deficeres. fecit aerem. ne
 cor suffocatione periret. fecit aquā ne te sit
 is perimeret. et vt a te sordes excluderet.
 fecit terrā om̄ibus bonis plenā. vt quod
 vite deperiret repararet. Vultū ergo de
 us est amādus pro talibz qui propter bo
 minē om̄ia bene fecit. Sed heu dolendū
 nimis est q̄ multi relicta bonitate creato
 ris creature adherent. et a bono eterno ad
 temporalia. a spirituali ad carnale. ab in
 telligibili ad sensibile. a summo bono ad infi
 mū dilapsi sunt. vt dicit Augu. in libro de
 vera religione cap. xxij. Ex quo puenit ho
 mini vt dicit idēz cap. xxij. Q̄ om̄is crea
 tura corporea sit illud quod p̄ Salomo
 nem dicit. Vanitas vanitatu et om̄ia vani
 tas. Temporalū vero specierū multifo
 rmitas ab vnitare dei hominē lapsū. per
 carnales sensus diuerberat et mutabilira
 rierate multiplicat eius affectū. ita q̄ et hoc
 facta est habūdantia laboriosa. et si dicitur
 test. copiosa egestas. dū aliud sequitur et ni
 bil cū eo permanet. Nec ille.

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄te
 missis describit
 diuina sapiētia per quā om̄ia gubernat et
 regit. In quo declaratur filij dei sagax p̄
 uidentia Cū dicit. Fecit. Sicut enim ad
 personam dei patris pertinet potentia. sic
 ad filiū eius sapientia. Unde sicut de⁹ pa
 ter potentia om̄ia facere potest. ita ea que
 facturū est nō nisi per sapientia suaz. que
 est filius suus vnigenitus et indiuisus cū
 eo in maiestate. om̄ia fecit. om̄ia enim per
 ipsum facta sunt **Job. i.** Et p̄ ip̄s sunt
 om̄ia **Roman. iij. vj.** Sicut igitur deus
 pater om̄ia fecit per filium. ita eadē gra
 bernat et regit per ipsum. **Proverb. viij.**
Per me reges regnant. Attingit enim a su
ne vsq; ad finem fortiter et disponit om̄ia
suauiter Sapie. viij. Unde om̄ia bene fe
 cit in regendo. Ex quo patet q̄ om̄ia sub
 duntur ordinationi diuine. et q̄ deus ea
 disposuit misericorditer. Istud patet per
 verba Salomonis. **Primum cum dicit.**
Attingit a fine vsq; ad finem fortiter. Se
cundum cum dicit. et disponit om̄ia sua

Dominica. XII. post trinitatis

Item. Sed dices. ex quo deus dispo-
nit omnia et gubernat fortiter. quomodo
ergo in mundo sunt multa mala. et etiam
si omnia gubernat tunc nihil fieret a casu
contra philosophi. i. philosophorum. Ad quod
dicendum est. sicut Robertum Holgot sup
librum Sapientie capitulo. viii. in principio. quod
deus est causa efficiens omnium et etiam fi-
nis. et sic omnia efficit. propter se. Unde sicut
ad honorem suum congruit. omnia in se di-
rigit sicut in finem. Hoc autem est guber-
nare. scilicet dirigere res in finem aliquem
intentionem. Est tamen sic gubernator om-
nium quod gubernat mediantibus causis secun-
dis. Unde corpora grossiora et corrupti-
bilis gubernat per celestia corpora. et corpo-
ra celestia per angelos sive intelligentias. Lu-
ius ratio est. quia maioris bonitatis com-
municatio est si efficiens et gubernans. cau-
salitatem efficiendi et gubernandi alijs sub-
se ordinare communicat quod si superiora dua-
rentur ab inferiorum gubernatione. et om-
nia per ipsum immediate gubernaret. Et ideo
ad ostendendam suam perfectionem in cau-
sando et communicando perfectionem suam
creature. communicat gubernationem crea-
turis alijs. et per hoc patet quod si ipse solus im-
mediate singula gubernaret et ageret. ni-
hil male fieret. Sed quia idem effectus a
deo fit bene. ab homine male. a deo iuste.
ab homine iniuste. Ergo non omnia fiunt
ordinare in mundo. Sicut in exemplo. si do-
minus dicit seruo. trahamus leniter cor-
dam istam. sic quod eam non frangamus. et ser-
uus trahens eam rumpit et frangit. Ista
fractio est a domino et a seruo. et tamen ser-
uus peccat et male facit et non dominus. Sic
deus statuit quod creature rationali vult co-
operari in suis operationibus. ut cursus na-
ture maneat quem instituit. sine quo nulla
res potest aliquid agere. imo nec esse per mo-
mentum nisi ipse conservaret. Quando igitur
creatura rationalis facit contra legem a deo
sibi prefinitam. quibus a deo gubernetur et
conseruetur. et deus eidem generaliter co-
operetur sicut cooperatur igni comburen-
do. soli lucendo. tamen creatura male facit
legem transgrediendo. non autem deus. qui
sic facit sicut lex sua statuit. Unde patet quod
quo ad deum nihil est a casu. sed bene quo
ad causas secundas. sicut ponit exemplum de
domino qui mittit duos famulos in nego-

cijs. ordinans quod uterque obuiet alteri certo
loco et tempore. quorum neuter scit de alio
Iste concursus famulorum dicitur a casu
respectu utriusque famuli. et tamen est per
se intentus respectu domini. Sed quomodo
deus omnia ordinat in se ut in finem. cum
mala non possunt in eum ordinari. quia non
est conuentio lucis ad tenebras. nec christi
ad Belial. i. Corinth. vi. Dico quod sicut Au-
gustinus libro Enchiridion cap. x. Valde
ordinat in deum non per se sed per hoc quod com-
mendat bonum. Nam malum bene ordina-
tum et suo loco positum commendat bonum et
magis placeat. et laudabiliora fiunt bo-
na dum comparantur malis. Hec ille. De se-
cundo quomodo deus disponit omnia sua
uiter patet. quia omnia que fiunt a deo cum
magna tranquillitate fiunt et cum maxima
mansuetudine. Psalmista. Suis domi-
nus vniuersis. et miserationes eius super
omnia opera eius. Sed dices. Quo-
modo deus gubernat misericorditer om-
nia. cum paruulos non baptizatos punit eter-
naliter pro peccato originali. videtur ergo
quod in illos nullam exerceat misericordiam
Ad quod dicendum est. quod deus in hoc appa-
ret omnia bene et misericorditer facere. quia
tribuit bonis ultra merita et malis citra.
Unde sicut apud nos misericordia appa-
ret per hoc quod indigenti benefaciamus. sic
in deo apparet misericordia magna in gu-
bernando omnes creaturam. que eo indi-
get. et sine eo subsistere non potest. et ideo
cum omnia de sua gratuita voluntate confer-
uat omnibus misericordiaz impendit. et quia
deus ex bonitate sua nobis impendit bo-
na et punit nos pro nostra culpa. ideo dicitur
sibi proprie competere misereri. et quasi im-
proprie punire. Quare paruulos punit
eternaliter pro peccato originali. dicendum
est quod in hoc apparet eius misericordia. quia
non solum posset infligere carentiam visio-
nis sue. sed posset omnes annihilare si veller.
et in hoc agit cum eis misericorditer quod es-
se humanum habent. et viuunt sine pena
sensus. Treno. iiii. Misericordie domi-
ni quod non sumus consumpti. Et tantum de
secundo.

Dixi tertio quod in verbis premis-
sis tangitur diuina
benignitas per quam cuncta bene repara-
uit cum dicitur. Bene. Circa quod scien-

dum quod licet deus omnia bene fecisset in principio creationis. tamen homo culpa sua bonum conuertit sibi ipsi in malum. et per abusum rerum male se cepit habere in seipso. Et hoc septupliciter. Nam primo quia contra creatorem se extulit in altum. ideo se male cepit habere. sicut puluis eleuatus in altum. Istud figuratur in filia chananee mulieris. De qua dicit mater sua. Filia mea male a demonio vexatur. Filia nostra est anima nostra. que male vexata est a diabolo. quando in superbia fuit per eum eleuata in paradiso. Secundo male se habet homo per inuidiam. sicut male est actori quem opus suum rodit. sicut Layn cepit se male habere. propter inuidiam contra fratrem **Benef. iij.** Tertio male se habet homo per iracundiam. sicut ille qui inquietat alios et se. **Judicij. ij.** Tu contra me male agis indicens mihi bella iniusta. Quarto male se habet homo per auariciam. sicut male est ydropico. qui quanto plus bibit. tanto plus sitit. **Eccl. iij.** Tor durum male habebit in nouissimo. Quinto male se habet accidiosus. sicut paralyticus qui habet membrum paralyticum quo non utitur. **Matth. viij.** Puer meus iacet in domo paralyticus et male torquetur. Sexto male se habet luxuriosus. sicut male se habet lunaticus. **Matth. xvij.** Domine miserere filio meo quia lunaticus est. et male patitur. Septimo male se habet gulosus. sicut ille qui grauat nimio pondere. **Psalmista.** Temptrauerunt deus. ut pererent escas animabus suis. et sequitur. Et male locuti sunt de deo. Quia igitur se homo sic male habuit et de bono malum fecit. venit filius dei et omnia per hominem male facta bene reparauit. ut de eo bene dicerent turbe. Bene omnia fecit. quod exprimitur in quo bene fecit. cum addunt. et surdos. scilicet prius fecit audire. reparando auditum. et mutos scilicet prius loqui. reparando oris organum. et reddendo loquendum per quem reparauit omnia infecta. fuit et magna caritate. ut dicit **Apostolus ad Titum.** Caritas autem attribuitur spiritui sancto. ideo congrue dicimus quod operatione spiritus sancti per filium dei. quorum una est uoluntas et inseparabile opus. omnia bene facta sunt. Hec autem bonitas reparacionis apparet in tribus. Primo in b

quia humanum genus de seruitute diaboli redemit. Nam homo propter peccatum erat seruus diaboli. et se deo subtraxerat. quia ergo nullus potuit dominum redimere de ista seruitute. venit filius dei. et nullis meritis exigentibus humanis. se pro homine obtulit in precium. Unde **Luce. xij.** dicit. Venit filius hominis querere et saluum facere quod perierat. Secundo mundus erat cecus et tenebrosus. ut et se creatorum suum non cognosceret. **Isaie. i.** Cognouit bos possessorem suum. et asinus praesepe domini sui. Israel autem me non cognouit. venit ergo filius dei et illuminauit tenebras nostras. **Ephe. iij. v.** Eratis aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. Unde ipse de se dicit **Jobis. vij.** Ego sum lux mundi. **Isaie. lx.** Venit lumen tuum hierusalem. Tertio homo erat frigidus. et deum amare non poterat. ideo venit christus et attulit ignem spiritus sancti quo incendit corda nostra. ut eum ardentius diligamus. **Luce. xij.** Ignem ueni mittere in terram. et quod uolo nisi ut ardeat. Unde **Richardus** in libro de trinitate. Spiritus sanctus spiritum rationale intrat. ipsius affectu amore diuino inflammat. et in similitudinem suam transformat. ut auctori suo amore quem debet exhibeat. Quid enim spiritus sanctus est nisi ignis diuinus. qui sicut ignis contra ferrum. sic ipse contra cor durum sedum ac frigidum agit. Nam feditas est abstergeri. duriciem emollit. et frigiditatem in caliditatem conuertit. Hec ille. Bene igitur spiritus sanctus omnia reparauit per incarnationem christi. qui seruum redemit. cecum illum in uisum. frigidum calefecit. insipidum in euangelio surdo aperuit auditum. et mutum loquelam restaurauit. itaque misericordiam suam supra hominem quem tantis bonis dotauit et honorauit. ut propter eum omnia bene repararet. Sed certe hanc bonitatem pauci cognoscerunt. Nam licet deus ostendit suam caritatem. ueritatem et bonitatem. tamen auari negant deum suam caritatem in hoc quod ipse apparuit in forma pauperis. ostendens indigentiam et peccatam caritatem. Ipsi uero eum in paupere contemnunt. Sed certe istos negabit in iudicio sedens. **Matth. xxv.** Amen dico uobis. Nescio uos. Et **Matth. x.** Qui negauerit me coram hominibus. negabo eum coram patre meo. Secundo non noscunt deum nec

Dominica. XIII. post trinitatis

quis bonitate presumptuosus et nimis audaces. qui in nullo diuine se commendant bonitati. nec ab eo petunt auxilium. Sicut petrus qui confidens de propria fortitudine ter christum eadez nocte negauit. Taliter contingit istis. qui de suis meritis confidunt. qui tandem miserabiliter cadunt. Unde **Iob. xx. xi.** Si osculari sum manu meam que est iniquitas et negatio contra deum altissimum. ubi dicit Gregorius. Osculari manu est bonum vel nature vel gratie a deo concessum. meritis humanis attribuere. Vnde ergo qui bonum quod habent non deo sed sibi attribuunt videntur deum negare. secundum Robertum Holgor super librum Sapientie cap. xi. Et hi non possunt dicere bene deus omnia nobis fecit. quia non deo sed sibi laudem attribuunt. Et hi sunt peiores phariseo. De quo **Luc. xviii.** dicitur. Quod gratias egit deo de bonis que habuit licet ad vanas glorias. Isti autem nec gratias agunt deo sed sibi ipsis attribuunt. Tertio non cognoscunt diuinam veritatem maliciose et fallaces. cuiusmodi sunt falsi testes. falsi iudices. falsi procuratores. qui scienter veritatem negant. nec eam agnoscunt ubi opus est. Tales ergo non contententur quod de omnia bene fecit. scilicet vera. quia veritatem supprimunt et falsitatem extollunt. Nos igitur fratres cognoscamus tantam diuine pietatis caritatem que nos dilexit. bonitatem qua nos bonos fecit et multa alia dona commulit. veritatem qua falsitatem a nobis effugauit. contententes corde. ore et opere. quia omnia bene fecit. ut tandem per opera gratie lumine facto pueniamus ad bona gloria. Quod nobis dignetur prestare dominus noster Iesus christus. Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. I.
Sermo QVIII.

Beati oculi qui vident que vos videtis **Luc. Si** cut dicit **Istido.** libro. ii. cap. j. de summo bono. Omnis qui secundum deum sapiens est beatus est. Beata autem vita secundum ipsum cognoscitur diuinitatis est. Nec ille. Unde saluator ad patrem loquens ait **Iobis xvii.** Nec est vita eterna ut cognoscant te solum deum verum. Quod pulchre tractans ibidem **Augustinus.** dicit. Infelix qui omnia nouit et tamen nescit. beatus

autem qui te nouit et illa nouit. non propter illa beatus. sed propter te solum. Nec ille. Et quod patet quod beatitudo beatorum viatorum que habet in presenti per fidem consistit in vera noticia diuinorum. Unde **Dieremie. ix.** dicit. In his gloriatur qui gloriatur scire et nosse me. Ubi glossa dicit sic. Scire et nosse. scilicet cognitione profectura. que consistit in fide proficiente intellectu et coniungente deo affectu. De qua cognitione **Sap. xv.** dicit. Nosse te summatim iusticia est. et scire iusticia et virtute tua radix est immortalitatis. ubi dicit glossa **Robertus Dolgor.** Quod scire. id est credere dilectione iusticiam et virtute tuam radix est. id est principium immortalitatis et beatitudinis sempiternae. quasi dicitur. qui habet formatam fidem caritate. et tu es vere iustus et vere pius. ille habet radicem beatitudinis. De hac radice loquitur **Augustinus.** super **Iohannem** dicens. Sicut in radice arboris nulla proorsus apparet species. et tamen quicquid est in arbore pulchritudinis et decoris ex illa procedit. sic ex fide humilitate que quod meriti beatitudinis anima suscipiuntur est. ex fide sicut ex fundamento procedit. vnde signanter dicitur quod fides est radix immortalitatis. et per consequens beatitudinis. Nec ille. Ille ergo vere beatus dicitur in presenti qui veram noticia de deo habet. qui deus super omnia diligit et eum sequi intendit. Cuiusmodi erant apostoli quos christus commendans in verbis thematis dicit. Beati oculi. ut patet in textu presentis euangelii. Beati oculi qui vident que vos videtis. In quibus verbis commendantur apostoli de perfecta noticia deitatis. Ipsi enim videbant illud oculis corporis. scilicet humanitatem christi. sed credebant aliud. et videbant oculis cordis scilicet diuinitatem christi. Hoc eis dicitur. Beati oculi qui vident scilicet exteriori humanitate. et credunt interiorem diuinitatem. Tria igitur hic describuntur. Primo namque describitur recte credentium meritum premiale. Cum dicitur. Beati. Secundo commendat instrumentum per quod meretur visibile. quia oculi qui vident. Tertio subinfert obiectum desiderabile. cum dicitur. Que vos videtis.

Dixi primo quod in verbis promissis describitur recte credentium meritum premiale. Cum dicitur. Beati. Est autem sciendum quod tripliciter bonos dicunt beati. Quidam enim sunt beati fallaciter et nuncupatiue tantum. ut seculares et mundani. Alii dicuntur beati veraciter